

А. К. Думікян,
аспірант, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ МОДЕЛІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

A. Dumikian,
postgraduate, Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv

INSTITUTIONAL TRANSFORMATION OF THE FINANCIAL SUPPORT MODEL FOR THE BUDGET INSTITUTIONS' CURRENT ACTIVITY

Визначено, що вітчизняна модель фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ постійно удосконалювалась та адаптувалась до динамічних перетворень у соціально-економічній сфері. Охарактеризовано структурну композицію інституційного середовища бюджетних установ. До нього запропоновано включити формальні та неформальні інституційні практики та норми, а також культурні і традиційні цінності у сфері публічних фінансів. Ідентифіковано особливості інституційного середовища в країнах з розвинутою ринковою та емерджентною економікою. Запропоновано підхід щодо систематизації етапів становлення і розвитку моделі фінансування бюджетних установ з урахуванням впливу інституційної модернізації бюджетного процесу. Обґрунтовано пріоритетні напрями удосконалення фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ на основі принципів прозорості, публічності, ефективності, адаптивності, моніторингу та громадського контролю їх фінансово-господарської ефективності.

It was determined that domestic financial support model for the budget institutions' current activity has been improved and adapted constantly to the dynamic changes in the social and economic sphere. The budgetary institutional environment's structural composition has been characterized. Both formal and informal institutional practices and norms, as well as some cultural and traditional values in the field of public finances are proposed to be included into the mentioned environment. The institutional environment peculiarities both in countries with advanced market and emerging economies have been identified. The systematization approach to the formation and development stages of the budget institutions' financing model (taking into account the influence of the budget process' institutional modernization) is proposed. Financial support for the budget institutions' activity significant improvement directions on the basis of transparency, publicity, efficiency, and adaptability principles as well as constant monitoring and public control of their financial and economic efficiency were substantiated.

Ключові слова: бюджетні установи, інституційна трансформація, інституційне середовище, фінансовий механізм, публічні фінанси.

Key words: budgetary institutions, institutional transformation, institutional environment, financial mechanism, public finances.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Підвищення добробуту суспільства прямо залежить від перебігу множини процесів у сфері публічних фінансів. Важливе місце у ній посідає розгалужена й

багаторівнева мережа бюджетних установ, діяльність яких покликана повною мірою задовольнити різноманітні динамічні запити громадськості щодо якісних адміністративних, освітніх, культурних, медичних та інших по-

Рис. 1. Структурна композиція інституційного середовища бюджетних установ

слуг. Поточна діяльність бюджетних установ має характеризуватися високим ступенем ефективності, який переконливо свідчить про раціональність використання коштів державного і місцевих бюджетів. З огляду на сказане виникає потреба в дослідженні інституційного середовища функціонування бюджетних установ та інституційних перетворень, що мали місце в зазначеній сфері. Узагальнення та систематизація досвіду трансформаційних процесів у сфері фінансування поточної діяльності бюджетних установ має значення для розробки довгострокової бюджетної стратегії, спрямованої на економічне зростання і соціальну стабільність у суспільстві.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Механізми фінансового забезпечення бюджетних установ перебувають у центрі наукових інтересів багатьох вітчизняних вчених та дослідників. Значимі наукові публікації цим питанням присвятили В. Дем'янишин [1], Т. Канєва [2], А. Крисоватий [3], А. Лисяк [4], І. Чугунов [4; 5] та інші. Ними було досліджено загальні принципи й закономірності фінансування бюджетних установ, окремі елементи інституційного середовища, проте існує необхідність комплексного аналізу інституційних трансформацій моделі фінансового забезпечення бюджетних установ. Важливою є систематизація основних етапів становлення і розвитку вітчизняного фінансового механізму бюджетних установ із визначення перспективних напрямів його удосконалення.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Формування інституційних засад фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ

в Україні відбувалося впродовж тривалого часу під комплексним впливом формальних, неформальних та звичаєво-традиційних інституційних норм. Формальна складова інституційного середовища, представлена нормами фінансово-бюджетного законодавства, традиційно перебувала у сфері уваги вітчизняних науковців. Разом з тим недостатньо вивченими залишилися неформальні та звичаєво-традиційні інституційні практики, що за умов емерджентної економіки здатні набувати домінуючого значення. Метою дослідження є комплексний аналіз інституційного середовища функціонування бюджетних установ в контексті трансформації із визначенням основних етапів його становлення і розвитку, розробка рекомендацій щодо подальшого вдосконалення механізму фінансування поточної діяльності мережі бюджетних установ.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Питання фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ актуалізується за умов ринку, оскільки бюджетний сегмент глибоко інтегрований до фінансової системи суспільства і не лише споживає бюджетні фінансові ресурси, а й здатний продукувати конкурентоспроможні, соціально значимі послуги у сфері управління, безпеки, освіти, культури, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, екології тощо, беручи участь у створенні ВВП. Доцільним видається вивчення взаємодії суспільства із зазначеними установами. Бюджетні кошти, що виділяються для фінансування діяльності бюджетних установ, є наслідком компромісу щодо соціальної значимості продукуваних послуг, якості та реальної відповідності потребам і запитам громадськості.

Для об'єктивного розкриття базисних передумов формування та розвитку механізму фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетних установ доцільним є здійснення аналізу на методологічних засадах системного розгляду множини різнорівневих інституцій (в якості базових змістовних одиниць аналізу в координатах архітектури національної фінансової системи, що формує синергетичну єдність середовища), детермінації соціально-економічних, громадянсько-політичних інститутів та їх взаємозв'язків (що задають вектор структурних перетворень економіки), динамічного розгляду господарського середовища та визначення передумов інституційних трансформацій, ідентифікації ризиків та бар'єрів для оптимізації структури мережі бюджетних установ та належної моделі їх фінансового забезпечення.

Інституційне середовище функціонування бюджетних установ є комплексною синергетичною єдністю компонентів, яка чинить інтегративний вплив на систему господарювання (в цілому) та її бюджетний сегмент (зокрема). Таке середовище можна описати у вигляді системи, що включає: процедури і правила поведінки, регламентовані законом, мораллю, етикою чи господарським звичаєм; імперативні законодавчі та регулюючі норми, що захищають, консолідують та узгоджують інтереси суб'єктів економіки; адміністративні структури та утворення всіх рівнів, які забезпечують задоволення різнорідних потреб; інститути, які поєднують ринкову і корпоративну культуру, національні свідомість і менталітет.

Розвиток інституційного середовища доцільно розглядати, враховуючи наступні аспекти: затвердження суспільством правил і норм господарської поведінки; заснування інституційних утворень із легальним статусом і наявністю належної інфраструктури, яка б забезпечувала реалізацію їх статутних функцій та порядок дотримання раніше встановлених правил; досягнення соціального консенсусу, який проявляється у специфічному ставленні громадськості до правил та оргструктур бюджетного сектору, згоду з порядком та суспільною вартістю послуг.

Структурна композиція інституційного середовища бюджетних установ представлена на рисунку 1. Концепція фінансового забезпечення їх діяльності передбачає ефективне поєднання інструментів бюджетного фінансування та заходів, спрямованих на генерування таких установами власних надходжень. Механізм фінансового забезпечення бюджетних установ має еволюціонувати з урахуванням зазначених елементів інституційного середовища. Можна виділити три рівні такого середовища: формальні інституційні норми і практики; неформальні інституційні норми і практики; інституційні звичаї та традиції.

Формальні інститути на макрорівні уособлені системою законодавства, на рівні ж суб'єктів господарювання знаходять прояв в укладених ними договорах, угодах та контрактах. Неформальні інститути на макрорівні репрезентуються соціальними нормами, на мікрорівні — результатами домовленостей між економічними агентами. Формальні інституційні норми відбиваються у нормативно-правових актах. Неформальні правила здебільшого не мають безпосередніх авторів. Їх зміст не фіксується документально, а якщо й відбувається його юридичне оформлення, подібний документ не є імперативним. Дотримання неформальних інституційних норм спирається на соціальний капітал, впевненість у тому, що інші учасники інституційного середовища знають ці правила й погоджуються їх виконувати, а не на інструменти примусу.

Формування і актуалізація запитів громадськості щодо освітніх, медичних, соціокультурних, адміністративних та інших видів послуг, які надаються бюджетними установами, відбувається під безпосереднім впливом інституційних звичок і традицій. При розробці та

вдосконаленні концепції фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ обов'язково має враховуватися співмірність між вартістю продуктованих послуг і їх сукупною корисністю, що лежить в основі відповідного суспільного компромісу. Варто відзначити, що за ринкового режиму функціонування розпорядників бюджетних коштів особлива роль відводиться спеціалізованим фінансово-кредитним установам, діяльність яких регламентована формальними та неформальними нормами, а також традиційно-звичаєвим компонентом інституційного середовища.

Неформальні інституційні норми засновується на культурних традиціях і цінностях. Останні вкорінюються в аксіологічному базисі суспільства та пов'язані з відтворенням усталених біхевіористичних практик, що з часом трансформувалися у звички. На цьому рівні відтворення повсякденних дій суб'єктів відбувається напівавтоматично, безвідносно оцінки їх ефективності та значення. Неформальні інститути наділені високою інерційністю, їх учасники здебільшого що порушують усталену практику. Культурні традиції в економіці і фінансах чинять супротив будь-яким змінам, не являючись простим механічним повторенням однотипних операцій. Їх відтворення кореспондує зі специфічними моделями господарського життя, алгоритмами сприйняття та інтерпретації інформації тощо. Ці характеристики надають неформальним інституційним нормам додаткової ригідності та стійкості.

Формальні, неформальні інститути та господарські традиції і цінності є комплементарними. Рівень економічного розвитку країни діалектично пов'язаний зі ступенем комплементарності елементів інституційного середовища. Для класичних ринкових економік характерним є гармонійне взаємодоповнення таких елементів, яке, щоправда, не виключає ймовірність конфліктів між формальними та неформальними практиками. Транзитивні ж економіки характеризуються гетерогенністю, конфліктністю та підвищеною складністю інституційного середовища. Трансформація моністичної командно-адміністративної парадигми у ринкову плюралістичну передбачає тимчасове співіснування рудиментарних інституцій планової економіки із їх ринковими аналогами, що ще пройшли всіх етапів становлення. У транзитивній економіці неминуче виникають емерджентні зв'язки між старими та новими, формальними і неформальними інститутами, причому ці зв'язки можуть чинити на національне господарство як позитивний, так і вкрай негативний деструктивний вплив. Роль неформальних інституційних норм у регулюванні соціально-економічних процесів може непропорційно зростати, призводячи до превалювання неформальних інститутів над формальними, що знижує авторитет останніх та ускладнює реалізацію стратегічних задат.

Чимало нових формальних інститутів емерджентної економіки, не знаходячи ринкового підґрунтя для існування, зазнають деструктивного викривлення або носять переважно декларативний та фіктивний характер. Цей факт має бути врахований при розробці концепції ефективного фінансового забезпечення поточної діяльності бюджетного сегменту економіки. Бюджетні установи повинні оцінюватися з позицій соціальної значимості та господарської ефективності [2]. В разі невисокої значимості послуг та незадовільного рівня фінансово-економічної ефективності поточної діяльності, варто переглядати пріоритети бюджетних видатків, дотримуючись соціальної справедливості.

Зріле інституційне середовище й відповідне йому фінансове забезпечення створюють умови, необхідні для економічного зростання. Варто враховувати ефект синергізму: емерджентні зв'язки між елементами інституційного середовища можуть чинити як конструктивний, так і деструктивний вплив, тобто і підвищувати, і знижувати сукупний потенціал системи. Наприклад, бюджетна децентралізація та автоно-

мізація бюджетних установ потенційно мають посилити економічний ефект їх поточної діяльності; однак послаблення контролю за використанням фінансових ресурсів, що може супроводжувати названі процеси, ймовірно відіб'ється на якості продукуваннях установами послуг. Стратегія розвитку бюджетного сегменту економіки повинна враховувати той факт, що інерційність інституційного середовища здатна знижувати, а подекуди й нівелювати позитивний трансформаційний ефект. Інституційне середовище повинно будуватися на принципах системності та комплексності.

Бюджетні установи розглядають переважно як неприбуткові та не виробничі. Визнання бюджетних установ виробником послуг призводить до докорінного переосмислення архітектури національного ринку, а також умов забезпечення високого рівня суспільного добробуту та сталого соціально-економічного зростання.

Первинний етап становлення інституційного середовища бюджетної системи характеризувався невизначеністю, що пов'язувалася із фактичною відсутністю національного законодавства у сфері економіки та фінансів [4].

Знаковим етапом становлення бюджетної системи стало оновлення 29 червня 1995 р. редакції Закону України № 512-ХІІ "Про бюджетну систему України", у якій закріплювалися фундаментальні засади організації державних фінансів, давалися визначення ланкам зведеного бюджету, окреслювалися призначення і роль кожної з них. Закон не містив тлумачення терміну "бюджетні установи", даючи лише найзагальніші роз'яснення щодо складу поточних видатків Державного та місцевих бюджетів, які включали і витрати на утримання відповідних установ. Закон містив положення, що окреслювали інституційні рамки існування системи бюджетних установ за умов кризи. Перебування установ на бюджетному утриманні визнавалося фактично результатом компромісу стосовно їх суспільної значимості, згоди громадськості щодо відповідного перерозподілу бюджетних коштів тощо.

28 червня 1996 р. Верховною Радою було прийнято Конституцію України, що декларує обов'язки та права громадян, в т. ч. права на освіту (ст. 53) та охорону здоров'я (ст. 49). Частині установ у галузях освіти та медицини фактично гарантувалося бюджетне фінансування. Варто зазначити, що наявність подібних положень у Конституції, одного боку, в якості безумовно позитивного наслідку має законодавче закріплення специфічних умов, необхідних для розвитку інтелектуального капіталу суспільства та взагалі людського потенціалу; з іншого боку — за умов централізації бюджетної системи спричиняє необхідність перманентного пошуку джерел фінансування для бюджетних установ відповідних сфер та галузей, причому таке фінансування може виявитися доволі обтяжливим.

У 1998 р. було запроваджено помісячний бюджетний розпис у розрізі головних розпорядників коштів, що значно сприяло прозорості та підвищенню якості виконання бюджету. Одночасно впроваджувалося касове виконання бюджетів різних рівнів і позабюджетних фондів через установи НБУ та уповноважені банки, що мінімізувало можливість зловживань з використання коштів; розроблявся порядок затвердження кошторисів доходів і видатків бюджетів (у т. ч. пов'язаних з поточною діяльністю бюджетних установ), а це практично нівелювало ризики нецільового використання ресурсів та поліпшувало платіжну дисципліну.

Для виконання положень, декларованих Конституцією, Верховною Радою було прийнято Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 р. № 2542-ІІІ. У цьому документі було запропоноване тлумачення понять "бюджетна установа", "розпорядники бюджетних

коштів" та "головні розпорядники бюджетних коштів", практично тотожні сучасним. У Кодексі здійснювалося розмежування видатків, детерміновано порядок виконання бюджету, визначено особливості механізму надання субвенцій бюджетним установам. Кабміну доручалося до 1 березня 2002 р. забезпечити передачу бюджетних установ відповідно до розмежування видатків між бюджетами різних рівнів.

Суттєве удосконалення інституційного середовища відбулося із виданням 28 лютого 2002 р. Кабінетом Міністрів України Постанови № 228 "Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ". Документ розкриває методологічні основи фінансування бюджетних установ, пропонує визначення основних понять, окреслює коло завдань щодо фінансового менеджменту. Особлива увага відведена прогностично-плановій діяльності. Бюджетні установи несуть відповідальність за використання фінансових ресурсів, адже суспільство визнає правомірність витрат, пов'язаних з їх утриманням, виключно у випадку, якщо запропоновані установами послуги якісні, а їх вартість адекватна.

Суттєві зміни макросередовища та необхідність подолання наслідків глобальної фінансової кризи 2008—2009 рр. негативно відобразилися й на системі бюджетних відносин, що зрештою виявилось у зниженні суспільного добробуту та вповільненні темпів економічного зростання. Це обумовило необхідність реформування бюджетної системи у відповідності до нового Бюджетного кодексу України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. Однак зміни, які відбулися в бюджетній сфері, носили не надто революційний характер.

15 грудня 2010 р. Кабмін ухвалив Постанову № 1132 "Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів", що впорядковує інституційне середовище, розв'язавши низку питань щодо фінансового забезпечення бюджетних установ, впорядкувавши практику реалізації таких інструментів як базові, стабілізаційні, додаткові, реверсні дотації, субвенції тощо.

Інституційні межі фінансового механізму визначаються й нормативно-правовими актами галузевого характеру, наприклад, чинною редакцією Закону України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII "Про вищу освіту". Цей Закон закладає підвалини фінансової автономії вищих навчальних закладів при збереженні значення бюджетного фінансування. Особливо передбачено, що державні та комунальні заклади освіти мають право надавати додатково платні освітні та інші послуги виключно понад обсяги, встановлені держстандартом, та поза діяльністю, що фінансується за рахунок коштів відповідних бюджетів. Навчальні заклади мають вживати заходів зі збільшення обсягів власних надходжень за рахунок додаткових джерел фінансування, розширення видів освітніх та інших платних послуг як основної складової фінансової стабільності, вдаватися до відкриття рахунків у банках для розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, залучення коштів інвесторів (меценатів) для фінансування різноманітних заходів. Актуальним видається забезпечення своєчасного та в повному обсязі фінансування заходів для модернізації навчально-матеріальної бази освітніх закладів; забезпечення ефективного та економного використання бюджетних асигнувань, матеріальних та трудових ресурсів, виявлення та мобілізації внутрішніх резервів; контроль за ефективним використанням фінансових і матеріальних ресурсів [5].

Інституційні трансформації торкнулися й сфери охорони здоров'я. 15 листопада 2017 р. Кабмін видав Розпорядження № 821-р "Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я на період до 2020 р.". Серед

найважливіших новацій у сфері є те, що кошторисне фінансування закладів охорони здоров'я пропонується замінити новим концептуальним підходом до реалізації фінансових відносин, коли медичні установи мають трансформуватися в автономні господарюючі суб'єкти, які будуть отримувати оплату за фактичними результатами діяльності, тобто за безпосередньо надану ними пацієнтам медичну допомогу. Імплементация оновленої моделі фінансування також передбачає збереження повноважень органів місцевого самоврядування та створення належних умов для їх виконання: на загальнодержавному рівні повинна фінансуватися програма медичних гарантій, ресурси ж місцевих бюджетів мають бути спрямовані на забезпечення функціонування медичної системи і реалізацію програм місцевого значення. Запропоновані інституційні трансформації в перспективі повинні забезпечити досягнення двох взаємодоповнюючих цілей: 1) підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності; 2) підвищення якості послуг через посилення конкуренції.

Узагальнюючи сказане щодо інституційного забезпечення, представленого нормативно-правовими актами, а також неформальними практиками та звичаєво-культурними обмеженнями, які визначають характер національного господарства, можна виділити такі етапи еволюції вітчизняної системи фінансового забезпечення бюджетних установ та відповідного фінансового механізму їх поточної діяльності:

1992—1994 рр. — початковий етап становлення із створенням та частковою стабілізацією базових структурних елементів бюджетної системи, що характеризувався певною інерційністю, існуванням рудиментів та атавізмів командно-адміністративної системи управління бюджетними установами та їх конфліктом з новоствореними ринковими інститутами, недостатньою пристосованістю бюджетних установ до проторинкових відносин, що відобразилося на рівні їх фінансово-господарської ефективності;

1995—1999 рр. — етап подальшого розвитку системи фінансового забезпечення бюджетних установ, який характеризується недостатнім рівнем регулюючої функції бюджетної системи, накопиченням заборгованості зі сплати заробітної плати персоналу бюджетних установ, впровадженням казначейської системи виконання бюджету, формуванням сучасного концептуального підходу до фінансування поточної діяльності бюджетних установ;

2000—2008 рр. — етап інституційного вдосконалення, що знайшло прояв у прийнятті Бюджетного кодексу, посиленні системності, результативності та регулюючої функції бюджетної політики, окресленні ролі та місця бюджетних установ в системі господарювання в якості розпорядників бюджетних коштів та виробників суспільних послуг, детермінації засад кошторисного фінансування поточної діяльності;

2009—2013 рр. — етап структурної оптимізації мережі бюджетних установ, що супроводжувалося активізацією стабілізуючої функції бюджетної політики за умов подолання наслідків глобальної рецесії та подальшого економічного відновлення, здійснення контрциклічного бюджетного регулювання, інституційним вдосконаленням бюджетного процесу;

2014 р. — теперішній час — етап інституційної модернізації, який характеризується інтенсифікацією процесів бюджетної децентралізації, реалізацією системних заходів фінансової політики щодо підвищення прозорості та дієвості механізму державних закупівель, посиленням фінансової автономності бюджетних установ та підвищення ефективності їх діяльності, вдосконалення механізмів фінансового управління власними надходженнями установ.

Напрямами удосконалення фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ можуть

бути: посилення прозорості, публічності та відповідальності за результати діяльності бюджетних установ, виконання ними статутних функцій та задач з можливістю моніторингу та громадського контролю їх фінансово-господарської діяльності; впровадження складу та інституційної архітектури системи бюджетних установ за критеріями раціональності та ефективності; розвиток сучасних корпоративних стратегій та культур як в ендегенному середовищі інституційних утворень бюджетної сфери, так і на екзогенному інфраструктурному та міжінституційному рівні; посилення впливу позитивних соціокультурних та інших неформальних чинників на структуру і функціонування системи бюджетних установ.

ВИСНОВКИ

Інституційне середовище функціонування бюджетних установ є комплексною синергетичною єдністю компонентів, яка чинить інтегративний вплив на бюджетну систему. Його можна описати у вигляді системи специфічних процедур і правил поведінки, імперативних законодавчих норм, адміністративних та утворень всіх рівнів, а також інститутів, які поєднують ринкову і корпоративну культуру, національні свідомість і менталітет. Названі елементи можуть бути віднесені до одного з комплементарних рівнів інституційного середовища: формальних або неформальних інститутів, культурних традицій і цінностей. Рівень економічного розвитку країни діалектично пов'язаний зі ступенем комплементарності елементів інституційного середовища. Удосконалення інституційно-фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ доцільно здійснювати на засадах прозорості, публічності, раціональності, соціальної відповідальності та справедливості.

Література:

1. Дем'янишин В.В. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах / В.В. Дем'янишин // Світ фінансів. — 2007. — № 2 (11). — С. 34—48.
2. Канєва Т.В. Економічна сутність фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ / Т.В. Канєва, А.К. Думікян // Економічний вісник університету. — 2016. — № 31 (1). — С. 235—241.
3. Крисоватий А.І. Інституційне середовище фіскального регулювання соціально-економічних процесів / А.І. Крисоватий, Т.В. Кошук // Фінанси України. — 2011. — № 9. — С. 18—32.
4. Чуగుнов І.Я. Бюджетна система в інституційному середовищі суспільства / І.Я. Чуగుнов, Л.В. Лисяк // Фінанси України. — 2009. — № 11. — С. 3—11.
5. Чуగుнов І.Я. Фінансова політика України в умовах глобалізації економіки / І.Я. Чуగుнов, М.Д. Пасічний // Вісник КНТЕУ. — 2016. — № 5. — С. 5—18.

References:

1. Demianyshyn, V. V. (2007). "Budgetary financing and its features in modern conditions", *Svit finansiv*, vol. 2 (11), pp. 34—48.
2. Kanieva, T. V. and Dumikian, A. K. (2016). "Economic essence of the budgetary institutions' activity financial support", *Ekonomichnyj visnyk universytetu*, vol. 31 (1), pp. 235—241.
3. Krysovatyj, A. I. and Koschuk, T. V. (2011). "Institutional environment of the socio-economic processes' fiscal regulation", *Finansy Ukrainy*, vol. 9, pp. 18—32.
4. Chuhunov, I. Ya. and Lysiak, L. V. (2009). "Budget system into the institutional environment of society", *Finansy Ukrainy*, vol. 11, pp. 3—11.
5. Chuhunov, I. Ya. and Pasichnyj, M. D. (2016). "Financial policy of Ukraine under conditions of a globalized economy", *Visnyk KNTEU*, vol. 5, pp. 5—18.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2018 р.